

Óli Jacobsen

Hanna Klein:

SYSTRARNAR FARA AV LANDINUM VIÐ PRESTI

Tað var spennandi hjá ungum gentum at sleppa av landinum. Men ofta funnu tær drong, og so komu tær ikki aftur.

3. partur

Seinasti partur partur endaði við, at Hanna greiddi frá, at lækkin, Sophus Djurhuus, í 1906 beindi fyrri sær.

Hetta er ein kend søga. Almenna orsøkin segðist at vera, at hann hevði eina so ómøguliga konu. Tað avgerandi var, at eina ferð Sofus kom pøstur heim av læknaferð og varð illa móttikin av konuni, setti hann tvey gløs framman fyrri hana. Í øðrum var vín og í hinum var eitur. Nú skuldi hon avgera, hvat glas hann skuldi tøma. Nei, tað mátti hann sjálvur avgera! Tí drakk hann eitrið, og úrslitið varð hareftir.

Tað nýggja í søguni hjá Honnu er, at tað bleiv tosað um í bygðini, at hann hevði eitt slíkt fortred av, at hann var farin av oynni í veitslu, meðan mamma Honnu doyði. Hetta váttar í hvussu er, at hann hevur verið ein ærukærur maður.

Sonurin Egil Henning

Sophus átti ein son, Egil Henning, føddur í 1898. Tað hevur verið hildið, at hann ikki skuldi vera andaliga fullførur. Einku er meira skeivt enn tað.

Men hann var likamliga sjúkur. Fyrst var hann í viðgerð í Danmark, og seinni kom hann til Føroya, her hann endaði sínar dagar.

Eftir Egil er ein dagbók, sum hann byrjaði at skriva 1. desember 1916, og sum hann helt á við fram til 1. januar 1919, sum hann doyði 15. februar.

Egil var sera gløggur. Hann hevði eina vakra hondskrift og hann skrivaði feilfrítt danskt. Onkrar setningar hevur hann á føroyskum inn ímillum, og tað var eisini á góðari leið. Egil hevði eisini eina greiða meining um viðurskiftini í samnarfelagnum.

Minningarorðini um doktor Sophus í Tingakrossi

Sjældent har et Dødsfald vakt Sorg og dybfølt Savn i vide Kredse, som da det i Onsdags rygtedes, at Nordøernes Distriktslæge Sophus Djurhuus var død.

For alle de mange, mange, der enten som Patienter eller paa anden Maade var kommet i Berøring med ham, virkede dette Budskab som et uventet og smerteligt Slag, fremkaldt ikke alene af personlig Sympati for Mennesket Sophus Djurhuus, men lige saa meget af den triste og bitre Følelse, at denne sjældne Evne og beundringsværdige Dygtighed for stedse var os berøvet.

Og Øerne over, hvor Dødsbudskabet naaede frem, voksede i alle Sind Forstaaelsen af det Tab, Færingar her havde lidt, som maaske sent vil erstattes.

Thi Sophus Djurhuus var som ingen anden Lægen, hvis Hjælp og Virken ikke bestemmes af den Kreds, hvori han er sat, men til hvem Syge og Lidende Søger, uanset hvor de er stedte.

Fra alle kanter af Øerne har han modtaget Patienter, siden han for ca. 8 Aar tilbage begyndte sin anstrængende Gerning heroppe. Den unge energiske og kyndige Doktor med det djærve muntre Væsen, den altid heldige Haand vandt snart alles Tillid. En række farlige Operationer, hvis lykkelige resultatet vakte Undren viden om, skabte straks fra første Færd et Ry om hans Navn, som de senere Aar blot yderligere har befæstet. Talrige er de færøske Mænd og Kvinder, som skylder ham Liv og Helsen. Opgivne af alle, søgte de til ham og fik Hjælp.

Altíð á ferð

Og som hans Evnerigdom og Indsigt, saaledes var ogsaa hans Vilje og Redebonhed til at hjælpe stor og vidtrækkende. Ligeegyldigt paa hvilken Tid af Døgnet, ligeegyldigt i hvilket Vejr. De, der søgte ham, havde sjældent nødig at vente. Der har været Tider, hvor han 120 Døgn igennem har gjort 88 Rejser, saa at sige i et køre, samtidigt med at han passede sin Konsultation hjemme og alt Hospitalstilsyn. Ret megen Lejlighed til egen Pleje og Behagelighed bliver der jo ikke under Forhold af den Art. Og Sophus Djurhuus begyndte da ogsaa at føle sig træt.

I Søndags stedtes han til den sidste Hvile under en Deltagelse saa talrig fra nær og fjern, som kun bliver de færreste til Del. Og som aldrig før mødte man her de synlige Vidnesbyrd om de manges Følelser for Mennesket og Lægen Sophus Djurhuus om Sorgen over hans Død. Den Sorg er ikke øjeblikkelig, thi den vil leve med Savnet og Mindet om den kyndigste og bedste Hjælper for Sot og Syge, som færingar har haft.

Hann gav eisini okkurt ikast til Havnar og Klaksvíkar søgu.

Tað er hjartanemandi at lesa nærum dag fyri dag, hvussu tað gongur niður á bakka, uttan at hann tyktist at missa mótið.

Egil hevur eisini havt samband við trúboðaran Arthur Brend. Í blaðnum hjá honum *Naade og Sandhed* er endurgivin vitnisburður hjá honum.

Hansara áhugaverda søga hevur verið endurgivin í hesi røðini um Siðsøgu. Egil kom at vera hjá ommuni og abbanum, tá ið pápin doyði, og mamman fór av landinum. Tey fluttu seinni til Havnar. Hann er saman við teimum báðum og tveimum systkjum hjá pápanum, Jóhannes, kendur sum apotekari, og Magdalena, jarðaður í gamla kirkjugarði í Havn.

Prestakonan var listafólk

Prestur í Norðoyggjum hesa tíðina var Lorentz Peter Heilmann. Á blaðskrivning um hetta mundið skilst, at tað var nakað ymiskt, sum prestur var umtóktur. Tað er heldur ikki nógv sum er skrivað um hann.

Men kona hansara, Flora, var ein kend listakvinna. Hon hevði samband við Føroyar leingi eftir, at tey vóru farin úr Føroyum. Hon hevði stóran alsk til Føroyar, føroyska fólkid og til mentan okkara. Hon fær eisini tað ummæli, at hon var eitt sjáldsama hjartagott menniskja. Hon hevði nógv góðar vinir í Føroyum, millum hesar var skaldið Janus Djurhuus.

Á Føroya Landsbókasavni eru 60 tekingar hjá henni, sum lýsa tíðina í Føroyum í teirra tíð.

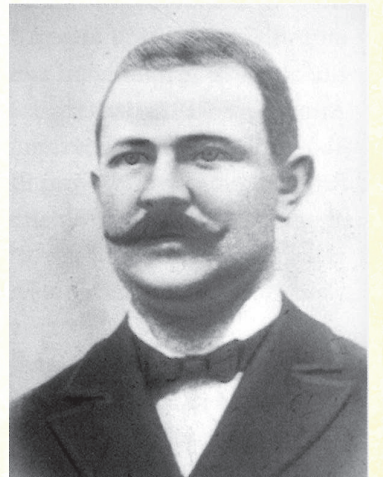
Hanna: Lena fór av landinum við presti

Hanna gevur eitt ískoyti til søguna um hesi prestahjúnini, og hon

heldur áfram við síni frásøgn:

Heilmann búði á Viðareiði, men hann var ofta í Klaksvík. Tá vildi hann ofta tosa við meg og eldru systrina, Lenu. Hann hevur havt umsorgan fyri okkum foreldraleysu gentum.

Hann spurdi millum annað, hvussu vit høvdu tað og um okkara skúlagongd. So gingu nøkur ár. Í 1906 fekk presturin embæti í Helgenæs á Mols í Jyllandi. Tá kom hann til Klaksvíkar at tosa við

Sophus Djurhuus hevði fortred av, at hann ikki kundi hjálpa mammu Honnu hjálpa, tá ið hon var deyðasjúk.

systur mína, Lenu. Prestahjúnini bóðu hana koma við sær, tí tað var synd í henni, at hon mátti arbeiða so hart millum nógv eldri fólk. Tey søgdu við Lenu, at tey skuldu vera har eitt knapt ár. Um hon kom við teimum, kundi hon læra danska málið og góðan sið. Tá kundi hon klára seg allastaðni í Danmark. Sama tilboð skuldi eg fáa um eini tvey ár.

So kom dagurin, tá ið presturin, konan og Lena, systir mín, fóru úr Føroyum til Danmarkar. Eg fekk nógv brøv frá Lenu, sum fortaldu

Hanna sum ung